

Pedagogisch-educatief werkplan peuteropvang

Bernadette Start

Algemene informatie over de Bernadette Start

Peuteropvang Bernadette Start is gehuisvest in een tijdelijke voorziening in de basisschool Bernadette. De peuteropvang heeft de beschikking over 2 gezellige lokalen en een aangrenzende hal die ingericht is met hoeken en in de buurt is van de kleutergroepen van de basisschool. Er is een toiletgroep in de hal voor de peuters. Bij Bernadette Start willen we de overgang naar het onderwijs soepel laten verlopen en zorgen voor een goede overdracht van uw kind naar de basisschool, uiteraard in overleg met de ouders.

Openingstijden

De peuteropvang is 40 weken per jaar geopend, tijdens de schoolvakanties zijn wij niet geopend. Het vakantierooster wordt aan ouders in het Ouder Portaal bekend gemaakt. Op studiedagen en andere schoolvrije dagen is de peuteropvang wel geopend. De dagdelen van Bernadette Start zijn gekoppelde dagdelen. Onderstaande dagdelen zijn bij peuteropvang Bernadette Start beschikbaar

Maandagochtend – donderdagochtend	08.20 – 12.20 uur
Dinsdagochtend – vrijdagochtend	08.20 – 12.20 uur

Woensdagochtend-vrijdagochtend	08.20 – 12.20 uur
Dinsdagochtend-donderdagochtend	08.20 – 12.20 uur

van 12.20 tot 13.45 uur kunnen de peuters gebruik maken van de verlengde opvang. De lunch wordt door de peuters zelf meegebracht.

Omvang, leeftijdsopbouw en groepsgrootte

Peuteropvang de Bernadette Start heeft 2 lokalen met twee groepen en een gezamenlijke hal. Het lokaal is met verschillende hoeken zo ingericht dat de ontwikkeling van de peuters gestimuleerd wordt. De werkwijze en de dagindeling van de groepen zijn identiek, alhoewel er uiteraard verschillen kunnen zijn omdat de samenstelling verschilt en de behoefte van de kinderen verschillen. Op elke groep zijn maximaal 16 kinderen aanwezig in de leeftijd tussen de 2.3 jaar en de 4 jaar. Er werken twee pedagogisch medewerkers op de groep. De samenstelling van de verschillende groepen zijn altijd hetzelfde. Een peuter komt twee dagdelen spelen. (Peuters met een VE indicatie 4 dagdelen) Elke groep bestaat uit een vaste groep kinderen en vaste pedagogisch medewerkers.

Dagindeling/ werkwijze

De kinderen worden bij binnenkomst verwelkomd door de pedagogisch medewerker. De kinderen spelen een kwartiertje en dan worden de kinderen door de pedagogisch medewerker uitgenodigd om te gaan zitten en wordt het signaaliedje 'goedemorgen' samen gezongen. De namen van de kinderen worden genoemd en iedereen wenst elkaar om de beurt goedemorgen. Hiermee is ook de presentielijst gecontroleerd. Daarna wordt aan de hand van de dagritmekaarten verteld wat er die ochtend op het programma staat en hierbij is speciale aandacht voor het Piramide-project en Logo 3000. Na de goedemorgen kring gaan de kinderen meestal vrij spelen of wordt er in kleine groepjes een geplande activiteit uitgevoerd. Uiteraard wordt er aan het eind van het spel weer samen opgeruimd. Vervolgens wordt er in het kringetje fruit gegeten en gedronken, vindt er een activiteit plaats vaak gericht op de grove motoriek en wordt de ochtend weer afgesloten in het kringetje. Elke wisseling van activiteit wordt door een signaaliedje aangekondigd. Op het moment dat ouders de kinderen weer ophalen, krijgen zij uitleg van de beroepskracht wat er die dag aan bod is gekomen, hoe hun kind hieraan heeft meegedaan.

Bernadette Start kiest voor een vaste dagindeling omdat structuur en ritme belangrijk zijn voor peuters. Het geeft hun houvast, het is herkenbaar en ze ontwikkelen hierdoor min of meer een gevoel voor tijd. Het gebruik van signaal liedjes en dagritme kaarten biedt de voor peuters belangrijke voorspelbaarheid. Om kinderen goed te betrekken zorgen we ervoor dat het thema zoveel mogelijk zichtbaar is op de groep en een aantal onderdelen hierbij op ooghoogte in de groep hangen. Ook de wijze van communiceren (pedagogisch medewerker-kind, pedagogisch medewerker-ouder, pedagogisch medewerker en kind-kind) draagt bij aan de emotionele veiligheid van peuters. We luisteren actief naar een andere, we leggen dingen uit, geven instructies en reageren positief wanneer een kind contact zoekt. Bij de dagindeling is er aandacht voor de diversiteit bij peuters.

Wennen

De eerste keren op een peuteropvang zijn altijd spannend. Zowel kinderen als ouders moeten wennen en vertrouwd raken aan een nieuwe situatie: de peuteropvang, de dagindeling, de pedagogisch medewerkers en de andere kinderen. Dit is de basis voor het kind om zich emotioneel veilig te gaan voelen en zijn nieuwe omgeving te ontdekken. Daarom wordt er voor dit wenproces rustig de tijd genomen.

Hoe de wenperiode eruit ziet is afhankelijk van de leeftijd en de aard van het kind. Kinderen worden de eerste keer uitgenodigd voor een wenuurtje. De pedagogisch medewerkers van de groep zorgen ervoor dat er altijd extra tijd en aandacht is voor het nieuwe kind en de nieuwe ouders. Er wordt goed in de gaten gehouden hoe het kind zich voelt. Als het nodig is, wordt extra steun of troost geboden. Als de ouder een kind huilend "moet" achterlaten, bieden we altijd aan om na een (half)uurtje even te bellen om te vertellen hoe het gaat of kan de ouder ons bellen om te informeren. Daarnaast wordt er veel aandacht besteed aan de kennismaking met de andere kinderen.

Met de ouders wordt de afspraak gemaakt om de eerste keren op tijd aanwezig te zijn bij het ophalen, zodat het kind weet dat hij altijd weer opgehaald wordt. We adviseren ouders ook om het afscheid kort te houden maar wel duidelijk te zijn. Als er sprake is van extreme problemen tijdens de wenperiode, maken we samen met de ouders een handlingsplan. Als een kind in aanmerking komt voor VVE is er eerst een wenperiode in één groep van minimaal 6 weken.

Na de 6 weken beginnen we met observeren via het observatiesysteem 'Kijk'. We observeren hierbij 11 ontwikkelingsgebieden (o.a. omgaan met zichzelf en anderen, spraak/taalontwikkeling, grove en fijne motoriek). Registratie vindt plaats in de maand november en mei. De ouders worden uitgenodigd voor een gesprek over deze registratie in november of mei. Uiteraard kunnen de ouders altijd op een ander moment een gesprek aanvragen met een van de pedagogisch medewerkers.

Voeding

Alle kinderen nemen van thuis een stuk (gesneden) fruit mee. Het fruit wordt in een bakje met naam in de rugtas meegegeven. Wij adviseren ouders om druiven en tomaten in de lengte doorgesneden mee te geven. In de dagindeling zit het drinken en fruit moment als vast onderdeel. Voor het fruit eten en het drinken wordt met z'n allen een liedje gezongen. De kinderen drinken water na het fruit. Tijdens de fruitkring is er tijd om samen te praten over de dag of de bijzonderheden die de kinderen hebben meegemaakt. De peuteropvang wil gezonde voeding stimuleren; om die reden drinken alle kinderen water en krijgen ze fruit. Van 12.20 uur tot 13.00 uur lunchen de peuters. Ouders dienen zelf een broodtrommel mee te geven met een gezonde lunch. De kinderen drinken water bij de boterham uit een beker (geen pakjes drinken).

Vertrouwen

De pedagogisch medewerkers van Verdi Start proberen, zoals beschreven in het pedagogisch-educatief beleidsplan, zoveel mogelijk rekening te houden met wat het kind kan, weet, voelt en wat haalbaar is binnen de gegeven situatie. Ieder kind ontwikkelt zich op zijn of haar eigen manier al naar gelang aanleg en temperament. Het is hierbij van belang dat de groep veiligheid en vertrouwen biedt aan elk kind. In de praktijk betekent dit, dat de pedagogisch medewerkers tijdens het spelen de peuters ruimte geven. Ze laten de kinderen zelf spelen, samen ruzies oplossen, kiezen en ontdekken voor zover dit kan. De pedagogisch medewersters sluiten vaak bij de peuters aan tijdens hun spel om samen de wereld te ontdekken met spel en avontuur. De kinderen worden wel gestimuleerd om aan de verschillende activiteiten deel te nemen, maar als ze echt niet willen, hoeft dit niet!

Groepsregels en rituelen

In het omgaan met elkaar hebben de peuters afspraken en regels nodig om sociaal vaardig te worden en zich veilig te voelen in de groep. De pedagogisch medewerkers stimuleren de peuters tot samenspel en oplossen van kleine conflicten door positieve communicatie. Hiervoor zijn er in de groep regels en afspraken nodig. Bij het opstellen van regels en afspraken gaat Verdi Start uit van de waarden en normen die een belangrijke rol spelen (vriendelijk taalgebruik, omgangsvormen, op hun beurt wachten en samen delen). Peuters worden via taal (benoemen), visueel (pictogrammen en voordoen geholpen in het naleven van de regels. Wij helpen kinderen bij het vinden van hun oplossingen bij problemen.

Samenwerking basisschool

Om de samenwerking en de doorgaande lijn van peuters naar kleuters vorm te geven gaan de peuters samen met de kleuters buiten spelen. Op deze manier kunnen de peuters kennismaken met de kinderen en leerkrachten van de kleuterklassen, ze leren de juf alvast kennen en maken contact met andere kinderen. De pedagogisch medewerker blijft altijd verantwoordelijk voor het welbevinden van het kind en overleggen op welke momenten aangesloten kan worden bij de kleuters.

Activiteiten buiten de stamgroepruimte

De groepsruimte waar de kinderen verblijven wordt de stamgroepruimte genoemd. Op sommige momenten verlaten de kinderen de stamgroepruimte. Dit gebeurt bij het buitenspelen, bij het spelen in de speelzaal of bij een uitstapje. (Bijvoorbeeld herfstwandeling of thema verkeer) Ook bij het spelen in de hal verlaten de kinderen de stamgroepruimte. De pedagogisch medewerker van de groep begeleidt de kinderen op het moment dat alle kinderen de stamgroepruimte verlaten. Kinderen verlaten de stamgroepruimte ook om samen met de kleuters een thema uit te voeren. Dit is vanwege de leeftijd van de kinderen van korte duur. Zij kunnen samen met kinderen van de kleutergroep een activiteit doen, bijvoorbeeld de kring, een boek lezen of in de thema hoek. De pedagogisch medewerker zal de kinderen die buiten de stamgroepruimte verblijven begeleiden. Wij vinden het belangrijk dat de peuters de overstap naar school als vanzelfsprekend ervaren en zijn daarom bewust bezig met de aansluiting op de kleutergroep.

VE-Piramide in de praktijk.

VE staat voor Voorschoolse educatie. Het doel van VE is ontwikkelingsachterstanden te voorkomen, dan wel deze zo snel mogelijk aan te pakken. Alle VE-kinderen krijgen elke week 16 uur VE aangeboden. Dit betreft vier dagdelen per week, 4 uur per dag, tijdens de schoolweken (40). In totaal hebben VE-kinderen in 1.5 jaar tijd 960 uur gevolgd.

Wat is Piramide?

Piramide is opgebouwd rondom projecten. Die gaan over vertrouwde dingen, zoals mensen, lente en verkeer. Gedurende het schooljaar worden deze thema aangeboden. Een thema loopt 4 weken, waarbij de verschillende stadia aan bod komen. Volgens de piramide methode is er eerst een oriëntatiefase, daarna het demonstreren, het verbreden en verdiepen van het thema. Hierbij komen alle ontwikkelingsgebieden aan bod en is het mogelijk om aan te sluiten bij de ontwikkelingsfase van het individuele kind. Allerlei verschillende ontwikkelingsgebieden worden hierbij gestimuleerd, zoals taalontwikkeling, persoonlijkheidsontwikkeling en motorische en creatieve ontwikkeling. Peuteropvang Bernadette Start, besteedt aandacht aan samenwerking met de thema's en stemt een aantal thema's per jaar af met de kleutergroep. Hierdoor kunnen we samen met de kleuters ook aan een thema werken en kunnen we de kinderen die behoefte hebben aan extra uitdaging ook ondersteunen.

De wereld leren kennen door thema's

Piramide is opgebouwd rondom thema's die voor jonge kinderen herkenbaar en aansprekend zijn. Voorbeelden van thema's zijn Mensen, Verkeer, Feest, Ziek en gezond en seizoenen thema's. Elk thema duurt vier weken en is op dezelfde manier opgebouwd. Er wordt eerst kennis gemaakt met thema, de themahoek op de groep wordt ingericht en de groep komt in de sfeer van het thema. Bij het thema Ziek en gezond wordt bijvoorbeeld een ziekenhuis ingericht op de groep en halen we de doktersspullen uit de kast. Naarmate het thema vordert, wordt er steeds meer verdieping aangeboden.

Kinderen gaan hierdoor nadenken en meer ontdekken over het thema. Op deze manier leren ze de wereld om hen heen steeds beter kennen!

Verschillende ontwikkelingsgebieden

Het leuke van Piramide is dat gedurende elk thema veel verschillende ontwikkelingsgebieden gestimuleerd worden. Zo is er voor elke leeftijd en elke ontwikkelingsfase iets te leren! In elk thema worden allerlei activiteiten aangeboden die gericht zijn op de verschillende ontwikkelingsgebieden. Denk aan een actieve buitenactiviteit voor de motoriek, een kringgesprek voor de mentale ontwikkeling en een fantasierijk rollenspel voor de creativiteit.

Sommige activiteiten worden met de hele groep uitgevoerd, sommige activiteiten in groepjes en soms zelfs één op één. Daarnaast worden de kinderen geprikkeld om meer over het thema te ontdekken in de speelhoeken op de groep. Zo wordt de huishoek bij het thema Kleding een kledingwinkel of komt de zandtafel op de groep tijdens Zomer. Kijk maar eens rond op de groep welke themahoeken je kunt ontdekken!

Piramide in de praktijk

Dat klinkt allemaal leuk en interessant, maar hoe ziet dit er dan uit op de groepen? Elke week worden een aantal leuke activiteiten gedaan, vaak 's morgens na het fruitmoment of met de oudste peuters na de lunch. De medewerker plant dit zo in, dat zoveel mogelijk kinderen die week aan de activiteiten mee kunnen doen. Misschien denk je bij een "activiteit" al snel aan een knutselwerkje of tekening, dus aan een eindproduct. Maar bij Piramide is dit meestal niet het doel op zich. Tijdens de activiteiten worden de kinderen echt uitgedaagd om te spelen. Hierbij gaat het om plezier, ontspanning en onbevangenheid. Dit gebeurt bijvoorbeeld door voor te lezen, het zingen van een liedje, versjes op rijm of het spelen van een spelletje. De kinderen worden uitgedaagd om spelenderwijs te ontdekken en te leren. De pedagogisch medewerker geeft de kinderen de ruimte om zelf initiatieven te nemen en zelf keuzes te maken tijdens het spelen en onderzoeken.

Volgen en signaleren.

De dagelijkse observaties worden vastgelegd in het kind-volgsysteem KIJK. Hierdoor kunnen de pedagogisch medewerkers de ontwikkeling van de peuters goed volgen. Als een peuter doorstroomt naar basisschool Bernadette (of een ander basisschool) worden de gegevens over de ontwikkeling gedeeld met de leerkracht, na toestemming van de ouders. Hierdoor wordt een doorgaande leerlijn met de basisschool gerealiseerd.

Buitenspelen

Met de peuters wordt, afhankelijk van het weer, elke dag buiten gespeeld. Wij vinden het gezond dat kinderen naar buiten gaan. Buiten is het mogelijk om te rennen en te fietsen. Dit kan op het plein aangrenzend aan de hal van de units. Indien mogelijk gaan de peuters alleen of samen met de kleuters naar buiten. Als de onderbouw kinderen gelijktijdig met de peuters buiten zijn, zullen peuters en kleuters samenspelen. Op deze manier wennen de peuters aan de kleuters en aan de kleuterleerkracht(en) die ook buiten zijn. De pedagogisch medewerkers zijn te allen tijde buiten om toezicht te houden.

Ouderbetrokkenheid

Inloop en uitloop

Tijdens het kwartiertje inloop en uitloop wordt aan ouders de gelegenheid geboden om samen met de kinderen een activiteit te doen. Dit kunnen bijvoorbeeld klaargelegde spelletjes of (project-)materialen zijn. Voor het kind en de ouders is het fijn om op de hoogte te zijn van waar de kinderen op dat moment mee bezig zijn. De pedagogisch medewerker vertelt de ouders daarbij waaraan in de groep wordt gewerkt en ouders kunnen daarover vragen stellen. In dit kwartier is er ook de mogelijkheid om met de mentor te bespreken hoe het op de betreffende ochtend met hun kind is gegaan en om eventuele zorgen of vragen te delen.

Meedraaien ouders

In het kader van VE vragen we zoals hierboven aangegeven ouders regelmatig om een ochtend mee te draaien. Zij kunnen op deze momenten hand- en spandiensten verrichten. Op deze manier worden zij betrokken bij het reilen en zeilen op de peuteropvang en meestal vinden ouders het erg leuk om te zien hoe hun kind omgaat met leeftijdsgenootjes en deelneemt aan activiteiten.

De pedagogisch medewerkers van Bernadette Start geven per thema een nieuwsbrief via het Ouder Portaal aan de ouders, met daarin een link naar een filmpje e.d. om de ouders betrokken te houden bij het thema. Hierdoor kunnen ouders het thema ook thuis met het kind bespreken.

Van verjaardagen en afscheid nemen wordt zoals gezegd een feest gemaakt waar ouders van harte welkom bij zijn. De ouders nemen geen traktatie meer mee. De pedagogisch medewerkers verzorgen de traktatie, zodat deze voor alle kinderen gelijk is. Wij willen kinderen meegeven dat het feest centraal staat, de aandacht voor de jarige. Daarbij vormt het gezond beleid ook een rol.

Ruilen en extra dagdelen

Incidenteel ruilen en incidenteel extra dagdelen afnemen is bij de peuteropvang niet mogelijk.

Ondersteuning van beroepskrachten.

De medewerkers van Bernadette Start worden ondersteund in hun pedagogische handelen door het inzetten van een beleidsmedewerker/ coach. Voor de locatie de Bernadette Start wordt 50 uur ingezet voor pedagogische beleidsontwikkeling. Voor het coachen van de beroepskrachten wordt bij de Bernadette Start 10 uur per jaar ingezet. Ten behoeve van de VE ondersteuning van de beroepskrachten wordt er op deze locatie 240 uur coaching per jaar ingezet.